

Menny és pokol a barokk kori ember életében

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti tanulmányok

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti tanulmányok

Lelkiségtörténeti sorozatunk köteteiben a Kárpát-medence 1800 előtti vallásos áhítatot tápláló irányzataival, az áhítat megnyilvánulásának irodalmi és művészeti emlékeivel foglalkozunk.

Szeretnénk a témájuk miatt kitagadott egyházi irodalmi műfajokat értékük és rangjuk szerint elhelyezni az irodalomtörténeti folyamatokban. A Kárpát-medencében egymás mellett keletkezett és élt, különböző nyelvű lelkeségi művek közös örökségünket jelentik, ezen örökség együttes vizsgálatára törekszünk.

Menny és pokol
a barokk kori ember életében

Pázmány Irodalmi Műhely

Lelkiségtörténeti tanulmányok

Az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport
sorozata

Sorozatszerkesztő
Szelestei N. László

A sorozatban megjelent:

1. Lelkiségtörténeti számvetés
2. Régi vallásos énekek és énekeskönyvek
3. Régi magyar imakönyvek és imádságok
4. Az áhítat nem hivatalos alkalmi és formái az 1800 előtti Magyarországon
5. Misztika a 16–18. századi Magyarországon
6. Szelestei N. László, Irodalom és lelkiség
7. Menny és pokol a barokk kori ember életében

Menny és pokol a barokk kori ember életében

Szerkesztette
Báthory Orsolya

MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelekiség Kutatócsoport
Budapest, 2014

Lektorálta
Bajáki Rita és Bogár Judit

Készült
Az MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoportban

A kötet a Lelkiségtörténeti Műhely hatodik konferenciájának
(Budapest, 2013. április 5–6.) előadásait tartalmazza

A borítón elől:
Utolsó ítélet
(Jerome Nadal, *Evangelicae Historiae Imagines*, Antwerpen, 1593, 98. tábla)

Hátul:
Részlet Tarnóczy István *Mennybe vezérlő kalauz* című művének címlapjáról
(Nagyszombat, 1675)

ISBN 978-963-308-190-7
ISSN 2060-7385

© A kötet szerkesztője és szerzői, 2014
© MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport

Felelős kiadó: Szelestei N. László
Tördelte: Báthory Orsolya
A sorozat címlapterve: Szentes Éva
Nyomdai munkák: Séd Nyomda Kft.
Ügyvezető igazgató: Katona Szilvia
www.sednyomda.hu

Tartalom

A Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport 2013. április 5–6-án tartott hatodik konferenciájának programja	9
BAJÁKI RITA	
Ördög és pokol az imákban, avagy túlvilágábrázolás az 1620-ig megjelent imakönyveinkben	13
BARNA GÁBOR	
Évszázados tudásrétegek máriaradnai képeken: A tisztítótűz Máriaradna 17. századi kegyképén, valamint a mennyország, a purgatórium és a pokol egy 20. századi (naiv) képe	23
BÁTHORY ORSOLYA	
Martín de Roa – Taxonyi János: <i>A purgatóriumbeli lelkeknek állapottya</i>	39
BÍRÓ CSILLA	
Angelológia Andreas Pannonius <i>Énekek éneke</i> -kommentárjában	53
BITSKEY ISTVÁN	
Menny és pokol Pázmány prédikációiban	69
BOGÁR JUDIT	
Pokol, purgatórium és mennyország a <i>Dőri</i> és a <i>Vépi énekeskönyv</i> népénekeiben	79
BRETZ ANNAMÁRIA	
Kompiláció a <i>Szent Hilárius</i> ban – Bod Péter mennyországa	89
DÉRI ESZTER	
A halott Esterházy Sándor üzenete a mennyből?	101
FARMATI ANNA	
Mennyről szállott Jerusalemben: A kolozsvári Szentháromság társulat mint mennyország	111
FRAUHAMMER KRISZTINA	
Ami a <i>Makulából</i> kimaradt... – Martin von Cochem Krisztus-életrajzában poklóról és mennyországról írt fejezetei	121

HEGYI ÁDÁM	
A túlvilágról alkotott elképzelések a szentesi református gyülekezetben a 18. század végén	135
HORVÁTH SÁNDOR	
„Mind halnak, de sosem hunynak el” – Semper mori, numquam perire / „Ovde szí mrú, ali nédnucs ne mrú”: A menny és a pokol a 18. században a grádistyei horvátoknál.....	149
HUBERT ILDIKÓ	
A pokol szörnyűségének és a mennyország gyönyörűségének lerajzolása: (Gasparóczy Ferenc prédikációi)	163
KAPOSI KRISZTINA	
Allegorézis, túlvilágkép és bibliai-teológiai eszmék a Névtelen szerző <i>Comico-Tragoediájában</i>	183
MACZÁK IBOLYA	
Mennyország – két hangon	203
MERCSE ISTVÁN	
„...beszédjek az ordítás; idejek az örökkévalóság”: Pokol és purgatórium a késő barokk prédikációirodalomban.....	213
NAGY LEVENTE	
A tűzfolyótól a kolbászból font kerítésig: A pokol és a menny ábrázolása Ion Budai-Deleanu <i>Cigányiász</i> c. eposzában.....	231
OLÁH RÓBERT	
„Vagyon minden kétség nélkül olyan bizonyos rendelt hely...”: Komáromi Csipkés György poklóról és mennyről	259
PETRŐCZI ÉVA	
Menny és pokol Pápai Páriz Ferenc <i>Pax sepulcrjában</i>	285
RÉGER ÁDÁM	
A <i>Dialogus</i> és <i>Tintinnabulum</i> forrásának pokolábrázolása – Kájoni János <i>Hymnariumának</i> tükrében	295
SZÁDOCZKI VERA	
Menny és pokol képe Kájoni János <i>Cantionale catholicumában</i>	325
SZÁRAZ ORSOLYA	
Pokoli színház: Az elrettentés eszközei és módszerei a jezsuita penitenciális népmissziókban	339

SZELESTEI N. LÁSZLÓ	
Roberto Bellarmino Mennyországa Ágoston Péter fordításában (1674).....	355
SZIGETI JENŐ	
Menny és pokol a 18. századi népi látomásokban.....	363
TÓTH SÁNDOR	
A látomás Tar Lőrinc életében és a <i>Júlia szép leány</i> népballadában.....	373
VOIGT VILMOS	
Evilág és túlvilág a magyar protestáns meditációs és emlékirat-irodalomban a 17. század elején	385
Személynévmutató.....	401
Inhalt.....	413